

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ریاضی

پنجم دبستان

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی

نام کتاب : ریاضی پنجم دبستان - ۲۱

شورای برنامه‌ریزی : فرنگیس حاجی ستاری، مرضیه نافی، دکتر اسماعیل بابلیان، صفر باهت، دکتر محمدحسن

بیژن‌زاده، میرزا جلیلی، محسن حسام‌الدینی، دکتر اکبر حسنی، محمدتقی دیبائی، محمدهانم

رستمی، دکتر عبداللّه نبیدفر، دکتر محمدتقی صدر، دکتر مسعود فرزانه، پرویز فرهودی‌مقدم،

دکتر رحیم کریمپور، دکتر کاظم آللهی و محمد مقدس

مؤلفان : دکتر اسماعیل بابلیان، محمدتقی دیبائی

ویراستاران : افسانه حجتی طباطبایی، سیداکبر میرجعفری

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره‌ی کل چاپ و توزیع کتاب‌های درسی

نقّاش : محمدحسن معماری، طاهره حسن‌زاده

عکّاس : زنده یاد مهدی محسنی‌آهوئی

رسم : هدیه بندار

صفحه‌آرا : طرفه سهائی

طراح جلد : طاهره حسن‌زاده

ناشر : اداره‌ی کل چاپ و توزیع کتاب‌های درسی

تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره‌ی ۴ آموزش و پرورش (شهیدموسوی)

تلفن : ۹ - ۸۸۸۳۱۱۶۱ ، دورنگار : ۸۸۳۰۹۲۶۶ ، کد پستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وبسایت : www.chap.sch.ir

چاپخانه : شرکت افست «سهامی عام» (www.Offset.ir)

سال انتشار : ۱۳۹۱

حق چاپ محفوظ است.

شابک ۹۶۴-۰۵-۰۰۱۰-۰ ISBN 964-05-0010-0

«هیچ ملّتی، مثل ملت اسلام از علم توصیف نکرده است. قرآن کریم در جاهای زیاد از علم، از عالم و توجّه به علم توصیف فرموده است.»
امام خمینی «ره»

فهرست مطالب

۱	یادآوری عدد نویسی و مقایسه ی عددها
۲	یادآوری جمع و تفریق و ضرب
۳	کسر متعارفی
۱۰	کسر متعارفی: جمع
۱۲	کسر متعارفی: تفریق
۱۴	عدد مخلوط
۱۷	بخش پذیری بر ۳ و ۹
۲۲	یادآوری بخش پذیری بر ۲ و ۵
۲۴	کسر متعارفی: کسرهای مساوی
۲۷	کسرهای متعارفی: مقایسه
۲۸	کسر متعارفی: جمع
۲۹	کسرهای متعارفی: تفریق
۳۰	مقایسه ی چند کسر
۳۱	عددهای مخلوط: مقایسه
۳۲	عددهای مخلوط
۳۵	معرّفی کیلومتر و کیلومترمربع

۳۶	نسبت و تناسب
۴۲	ساعت: معرفی ثانیه
۴۴	عددهای مرکب: جمع
۴۵	عددهای مرکب: مقایسه و تفریق
۴۷	تخمین
۴۹	کاربرد نسبت
۵۲	مساحت
۵۴	تمرین‌های دوره‌ای (۱)
۵۸	درصد
۶۳	تقارن
۶۶	کسر اعشاری
۶۸	عددهای اعشاری
۷۱	عددهای اعشاری: مقایسه
۷۲	عددهای اعشاری: جمع
۷۳	عددهای اعشاری: تفریق
۷۴	مسئله
۷۵	کسر متعارفی: ضرب
۷۶	کسر متعارفی: ضرب یک عدد صحیح در یک کسر
۸۴	ضرب عدد اعشاری در عدد صحیح
۸۶	اندازه‌گیری
۸۸	مسئله
۸۹	ضرب ذهنی
۹۰	رسم مثلث
۹۱	ساختن اجسام هندسی
۹۳	حجم
۹۸	مسئله
۹۹	زاویه

۱۰۶	رسم مثلث
۱۰۷	گرم و کیلوگرم
۱۱۰	تمرین‌های دوره‌ای (۲)
۱۱۵	اندازه‌گیری محیط دایره
۱۱۸	کسر متعارفی - تقسیم
۱۲۴	گنجایش
۱۲۷	یادآوری نیم‌ساز یک زاویه
۱۲۹	مساحت دایره
۱۳۲	بررسی اطلاعات: معدل
۱۳۴	نمونه سؤال‌های امتحانات پایانی

باسمه تعالی

سخنی با اولیا

اولیای محترم، اینک که فرزند شما تحصیل در کلاس پنجم دبستان را آغاز می‌کند، ضروری می‌دانیم که در مورد کتاب ریاضی وی با شما سخن بگوییم.

کلاس پنجم دبستان در نظام آموزشی کشور ما پایان یک مقطع تحصیلی است. این سال تحصیلی مرحله‌ای است که دانش‌آموز پس از طی کردن آن، به دوره‌ی جدیدی از زندگی تحصیلی و اجتماعی قدم می‌گذارد. شخصیت کودکی که دانش‌آموز در کلاس پنجم به سوی تکامل می‌رود؛ دوران نوجوانی او آغاز می‌شود و سازندگی و ابتکار در وی شکل می‌گیرد. برای تقویت حس سازندگی و ابتکار در دانش‌آموز، لازم است تا حد امکان، مطالب ریاضی از حالت معماگونه و اسرارآمیز خارج شوند و تلاش بر این باشد که دانش‌آموز، قواعد و ساختمان‌های ریاضی را متناسب با ذهن و استعداد خویش درک کند.

کتابی که پیش روی شماست، در جهت نیل به این هدف تألیف شده است. در این کتاب، سعی شده است مفاهیمی که پدران و مادران و مربیان در دوران دانش‌آموزی خود به صورت دستوری و قاعده‌آموزانه حفظ کرده‌اند، به‌طور مستدل و در سطحی مناسب با سن دانش‌آموز مطرح شود. بر این اساس، تلاش بر این بوده است که دانش‌آموز ابتدا ریاضیاتی را که می‌آموزد بشناسد و سپس، خود قاعده‌ها و دستورهای لازم را استنتاج کند. والدین محترم به دلیل وجود اختلاف بین شیوه‌ای که

خود براساس آن آموزش دیده‌اند با روش این کتاب، ممکن است به هنگام کمک به فرزندشان دچار مشکلاتی شوند که از هم اکنون قابل پیش بینی است. ممکن است آن‌ها برای کمک به فرزندشان، به جای مطالعه‌ی کتاب و آشنایی با روش آن، ترجیح دهند مطلبی را که کتاب در چندین صفحه سعی در شناساندن و تفهیم آن داشته است، به صورتی قاعده‌وار و دستوری بیان کنند و از این مهم غافل شوند که چنین کمکی، از نظر آموزشی و تربیتی، به فرزندشان زیان می‌رساند و اعتماد وی را از کتاب و معلم سلب می‌کند.

برای آموزش هر چه صحیح‌تر، علاوه بر کتاب «راهنمای معلم»، دوره‌ای ویژه در نظر گرفته شده است که در این دوره، آموزگاران کلاس پنجم با روش تدریس این کتاب آشنا می‌شوند. گفتنی است تمرین‌هایی که با علامت مشخص شده‌اند، پس از تدریس، در کلاس درس توسط دانش‌آموزان و زیر نظر آموزگار انجام می‌شوند و تمرین‌های با علامت برای تثبیت یادگیری، توسط دانش‌آموز در منزل انجام می‌پذیرند.

مؤلفان